

V torek, četrtek in soboto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom za vse leto 8 gl. — k. za pol leta . . . 4 . . . za četrt leta . . . 2 . . . 20 . . .

Po pošti:
Za vse leto 10 gl. — k. za pol leta . . . 5 . . . za četrt leta 2 . . . 20 . . .

Vredništvo in opraviščeno je v gospodskih ulicah (Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD

Oznania:
Za navadno dvestopno vrsto se plačuje 6 kr., če se tiska tkrat, 5 kr., če se tiska 2krat, 4 kr., če se tiska 3krat, veče pisemne se plačujejo po prostoru.
Za vsak tisk se plačuje kolek (štampelj) za 30 k.
Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Ilirija.

Znano je, da je slovenska okolica tržaškega mesta pri ministerstvu vložila prošnjo, da se loči od Trsta. Precej časa je že preteklo, kar je prošnja oddana, vendar nič ni bilo še slišati, kaj se je z njo zgodilo. In te dni smo brali v dunajskem listu razlog, zakaj se ta stvar odlašala. Pravi se v „Wand.“ da se ravna o ustanovljenju nekdanje obkrajine ilirskega kraljestva. Ustvaril ga je bil Napoleon I. in sicer z dekretom 14. oktobra 1809 kateri se glasi: „Okrog Beljaški, Kranjsko, Istrija, Reka in Trst, dežele ktere so znane pod naslovom „litorale“ in vse kar je nam na desnem bregu Save prepuščenega, Dalmacija s svojimi otoki, — imajo se imenovati „ilirske provincije“. — In zdaj nam dunajski list prinaša novico, da se v vladnih krogih „resno“ prevdarja in primišlja ponovljenje tega imena.

Ko je Napoleon Ilirijo ustanovil, bilo je po naših slovenskih deželah malo ljudi, kateri so mislili na svojo domovino. Bil pa je med temi malim številom mož, kteremu slovenski narod hvaležnosti nikdar ne zamuja pokazovati, bil je Vodnik, ki je pel svojo „Ilirijo oživljeno“ — začeni: Slovenija vstani! Že njega, ki je bil najprej domoljub, potem še le frančiškan, najprej rodoljub, potem državljani, so se nekteri Slovenci prizadevali opravičevati zoper po birokratični nameteno mu Neavstrijstvo. To se ve da je bilo to v tistih absolutističnih časih, ko smo Slovenci mislili, da bomo že kaj dosegli za svoj narod, če smo deklamovali: „Hrast se omaje in hrib“. Denes je situacija druga, denes živimo v državi, ki ni več absolutno-monarhična, temuč ustavna, in ni mogoče da se kedaj vrne v prejšnji stan. Denes bi bil Vodnik brez skrbi pel Ilirijo oživljeno, pa povedal bi bil tudi določneje, kaj ga navdušuje: namreč nikakor ne mogočni premagalec Evrope, in samovladar Napoleon — temuč Vodnika je navdušila misel zedinjenja Slovencev, ktera navdušuje tudi nas po šestdesetih letih. V svojem rodoljubju je videl, da je Ilirija lahko prvi korak do zedinjenja Slovencev in samo svoje rodoljubje poslušaje je pisal prvi: Slovenija vstani! Svoje srce poslušaje in blagost svojega naroda pred očmi, ni vprašal: kaj poreče vlada? ni mislil, da ga utegne pozneje že tačas za „javni mir“ skrbeče uradništvo ob službo deti, in prestave hudodelnega poema tirjati, kakor se je zgodilo.

To nam prilaha na misel, ko po časopisnih beremo, da se med vladnimi krogi misli na zopetno ustanovljenje Ilirije. Res da verovati denes že marsičesa ne moremo, kajti kar je neverjetno, to se dostikrat zgodi, kar pa bi koristno in narodom po volji bilo, to se opušta. Pomealjivo pa je, da se že to vprašanje razpravlja, in iz „zraka zagrabiti“ se denes vendar ne da take vesti.

Vsaj globoke notranje vzroke mora stvar imeti, da se rodi napravo kot glas, in iz glasu postane s časom istina. Ustanovljenje Ilirije bi bil za nas prvi korak k zedinjenju Slovencev. In ker v politiki le praktičnost velja, ker se more vsaka pet pridobljenih tal v last vzeti in varovati, moramo vsi želiti in kar je v naših slabih močeh, delati, da iz tega glasu kaj istine postane. To se ve da je žalostno, da ne vemo, koliko so naši zastopniki zedinili se v misli „Slovenije“, koliko so slovenskega programa, kakor se je na taborih objavil, za svoj program prevzeli in kako ga vladi nasproti zastopajo. Dozdaj se ni noben državni poslanec ni najmanj oglašil za zedinje-

nje. Zakaj ne? to Bog vedi. — Vlada menda ni tako slepa, da bi jej jasno ne bilo, da je tudi ustanovljena Ilirija — če tudi ne v Napoleonovi podobi (Dalmacija, Reka bi se pač lahko pustila) za obstanek Avstriji prevelike važnosti. Koliko bi torej slovenski zastopniki, kakor jih je tudi malo število, lahko na vlado, ki je že sama nekoliko pri volji, tiščali, ko bi imeli le malo odločnosti in bi energične politike ne imeli za — samo vročo kri.

Že naprej vemo, da bo ona stranka na naših tleh, ki ruje zoper zedinjenje Slovencev, ki hoče naš narod razkosan in razcepljen ohraniti, da dozorel pade v naročaj germanizmu in italijanizmu: ruvala in kričala tudi tu zoper Ilirijo. Pa poznamo, kaj je sestavo in njen vpljiv (ki ni noben vpljiv) na ljudstvo, ne bi se je nam bilo bati, ako smo edini in politično delavni.

Štajerski Slovenci bi res ostali zunaj te Ilirije. Zato pravimo, da bi bil to le prvi korak k zedinjenju. Da bi se le vsaj administrativno zedinili drugi Slovenci, mi na Štajerskem, ako Bog da, ne ostanemo mrtvi, kakor zdaj nismo, ko se v boljših razmerah, po družih okrajinah Slovenije precej leno roke križem držé. Poguma ne izgubimo, gibljimo se in našli se bomo vsi pri enem cilji, če tudi eni malo kesneje. V borbi se bomo utrdili in v celoto dober kvas prinesli. Brez borbe ni zmage. Torej živela Ilirija! dokler nimamo Slovenije. Samo ob sebi se umoje, da smo tu vzeli mogočnost slabejega izida, ako se namreč štajersko Slovensko ne bi vzelo v Ilirijo, ako jo vlada res namerava oživiti, čemur denašnji vladi, kakor rečeno težko verjamemo, dasi gorko želimo. Ravno tako se samo ob sebi ume, da si morajo naši možje, kterim je od naroda za to naloga pripala se prizadeti, da se v to Ilirijo uklene tudi južni Štajer. Potem smo zedinjeni vsaj po večini in vse nam je naposled, če našo domovino imenujejo Ilirijo ali Slovenijo, samo da imamo stvar.

Iz slovansko-turškega Podonavja

se piše dobro podučnemu dunajskemu listu: „Kratkovidnost v vladnih krogih turških in mnogo slabih in o neprilicnem času izpeljanih naredeb turških uradnikov podpira in najbolj pospešuje delovanje in prizadevanje ruskih opravnikov. Kupčujoči del ljudstva ima premnogo prilike seznaniti se z boljimi napravami tujih dežel, da bi mogel zadovoljen biti z okornimi in počasnimi tukajšnjimi napravami. — Davki, posebno desetina od poljskega pridelka, sicer niso previsoki; uradovanje davkarskih oblastnij pa je tako nerodno in počasno, da se kmetijsko ljudstvo z njim dvojno muči. Tako n. pr. je žito že zrelo, da bi se lahko poželo, a se ne sme popred domu spraviti, predno se ni vse žito pod milim nebom izmutilo in se tam na polji od uradnikov ali najemnikov premerilo, potem pa od njega pobrala desetina. Žito se tudi še le sme žeti, ko se je dalo više dovoljenje. Koliko izgub mora torej zadeti državo in kmetovalca, ako med tem pade mnogo dežja, ki žetvo skoraj vso pokvari.

Nevednost tukajšnjih uradnikov je popolnoma neverjetna, ravno tako njih podkupljivost; ljudje, ki imajo komaj znanje ljudskih šol, so v viših in najviših službah. Evropejci, ki so večidel nastavljeni v ženijskih in telegrafijskih službah, zato ne morejo nič kaj prida storiti, ker jih nevednost viših

Listek.

Gjuro Daničić,

tajnik jugoslovanske akademije znanosti in vednosti v Zagrebu. *)

Gjuro Daničić se je rodil v Novem Sadu leta 1825. Šole je obiskoval v Pešti in v Beči, kjer se je poleg Vuka in Miklošiča, sedanjega največjega učenjaka v slovanistiki in primirajoči gramatiki na polji slovanskih jezikov, popolnoma lotil jezikoslovja in postal vreden učenec Miklošičev. Kasneje se je preselil v Belgrad, kjer je nekoliko časa kot tajnik „društva srpske slovesnosti“ vredoval „Glasnik“, v katerem je izdaval svoje mnogobrojne važne filogične članke in mu tako povikšaval ceno, ktero je imel imenovani list za časa Daničićevega tajniškega poslovanja. Od leta 1859 do 1865 je bil na liceji, sedanji veliki šoli, profesor filologije in literarne historije vsega sveta. Tu in tudi sicer je mnogo storil za jezik in književni razvoj, kateri je v Srbiji baš potem, ko se je odstranila leta 1859 državna prepoved proti Vukovemu pravopisu, pričel se svobodnije in zelo napredovalno oživljati. Zdaj živi v Zagrebu.

Daničić je pričel svoje zares učeno delovanje na temelji in idejah Vukovih. Nadaljevaje njegovo pot si je pridobil mnogo zaslug. Dasiravno on spada v književno dobo, kjer se vsak, mlad in star, trudi za čistoto narodnega jezika, tem večje so njegove zasluge zaradi njegove neumorne delavnosti. Prvo ime si je pridobil s svojim „Ratom (vojsko) za srpski jezik i pravopis“ (1847 v Budi, ker ga je policija v Beči prepovedala „iz viših političnih razlogov“); potrdil pa je še, da dobro pozna srbski jezik, s svojo „Malo srbsko gramatiko“ (Beč 1850). Takrat je izdajal „Pripovetke iz starog i novog zaveta (1850 Beč) v vseh treh srbskih podrečjih, s cirilskimi in latinskimi čr-

kami, ktere so ravno tako izišle v drugem natisu 1865 (v Belemgradu). Tedaj je izdal dve knjižici braneči Vukovo stališče: „V Laziću I; V. Laziću II i još koješta (1847 Beč). Razen teh in takih člankov se je boril in delal za to stališče v manjih člankih po časnikih. Pomagal je Vuku pri izdavanju druge izdaje „Srbskega rečnika“. Leta 1858 je izdal na stroške srbske vlade „Srpsko sintakso I. del“, delo ogromne veličine in obsirnosti, o katerem je sam Miklošič rekel, da je najbolje izmed vsega, kar imajo v tej stroki slovanske književnosti. V njegovem delovanju za srbsko gramatiko so prišli po sintaksi „Odlomci srpskoga jezika“, predelano drugo izdanje njegove „Male srpske gramatike“ (drugo in tretje izdanje 1863, a četrto s latinskimi črkami za Srbe zapadne cerkve 1864, vse v Belemgradu). Tú je poleg najnovjših preiskovanj v pravila zložen živi jezik srbski in osnova stalnih pravil našega (srb) književnega jezika.

Po srbski sintaksi in oblikoslovju, s kterimi se začinja red znamenitih delov Daničićevih, pribaja „Rečnik iz književnih starina srpskih“ (v treh knjigah 1862—1864), brez kterega ne more biti nihče, ki se peča s starinami srbskimi, za ktere jih živo potrebuje. Posebno je z njim vtrjeno poznanje srbsko-slovanskega jezika, kar je stvar neizrekljive važnosti za izdavanje starih srbskih književnih spominkov. Za to stvar, prevažno memo srbske državne povestnice in povestnice srbskega jezika tudi za vso slovansko filologijo, ni nihče več izdelal kakor Gj. Daničić, če so tudi velike važnosti za to stvar trudi Vuka, P. J. Šafařika in Miklošiča. Sam „Rečnik“ bi za to zadostoval, a razen njega je izdelal še mnogo važnega o tej stvari. Izdal je gotovo vsa znamenitija dela stare srbske književnosti, tako: „Život svetoga Save“ od Domentijana 1860 v Belemgradu, tako kakor je predelan v XIV. stoletju — in leta 1865 „Život svetoga Simeuna i sv. Save“, tako kakor je na-

*) Daničićeve pomoči omenja tudi dr. Fr. Miklošič pri svojih delih „Vergleichende Grammatik der slavischen Sprachen“ Wien (III, 1856) in „Lexicon palaeo-slovenico-graeco-latinum“. Wien 1862—1865.

*) Odlomek iz: Istorije srbske književnosti, napisao Stojan Novaković. Belgrad 1867.

turških uradnikov preveč v njih delovanju ovira, in ker morajo po višem za-
ukazu mnogokrat svoja dela predruščiti, če tudi spremembe greše proti
vsaki vednosti in skušnji. — Ravno tako žalostno je v vojaških okrogih;
tako je mnogo ženijskih častnikov, ki ne znajo niti risati ali stabskih čast-
nikov brez vse taktične izobraženosti. Ljudje tako tje v en dan živé od
svojih pokojnin in se prav nič ne brigajo za to, kaj tuji gjauri domá po svo-
jih deželah delajo.

O ljudski omiki ni govoriti. V večih mestih so sicer šole, učitelj-
ske službe pa so tako slabo oskrbovane, da te šole komaj odgovarjajo nam-
enom glavnih šol; prvi izgnani nižji gimnazist tukaj lahko postane profesor
matematike, geometrije itd. — Po vaseh se najde sem ter tje tudi kaka
šola, vendar so pod slabimi upljivi tako malo vredne, da svojemu namenu
nikakor ne odgovarjajo. Le redek je Turek, ki bi znal brati in pisati; oni,
kterim je o teh skrivnostih kaj znano, imenujejo se že omikani ljudje, in
lahko postanejo zdravniki, arhitekti, sploh vse. — Spomina vredne so tudi
naše srenjske zadeve, ki po svoje pošteno pomagajo k tukajšnji siromasčini.
V srenjsko svetovalstvo se odborniki ne volijo, ampak premožnejši, torej s
svojim premoženjem odgovorni meščani se v svetovalstvo tako rekoč zuka-
žejo in vsakemu izmed njih se kaka služba usili, tako da morajo navadni
rokodelci govoriti o kupčijskih zadevah, mestnih vredbah, cestah, kanalih, re-
kah itd. Koliko kvare izvira iz tega za kupčijo in obrtnijo!

Prav škodljivega upljiva na splošno poslovanje in kupčijo je tudi to,
da turške blagajnice tako neredno izplačujejo. Ne le morajo vojaki in urad-
niki cele mesece na svojo plačo čakati in so tako prisiljeni na stranskih
potih iskati si zaslužka, ampak tudi početniki in obrtniki se tedne in tedne
odrivajo, predno dobodo plačo za storjena dela. — Vladi nasvetovane re-
forme so se sicer v Carigradu v principu sprejele, ali v provincijah se nikjer
ne izvršujejo. V teh okoliščinah mora pač vsakdo sprevideti, da morajo taki
uradniki le krivično in samovoljno ravnavati, in da je torej rusko misleči
stranki prav lahko, svoj upljiv na vse oddelke prebivalstva raztegniti, pov-
sodi pridobivati si privržencev in prijateljev, dá celo svoje ljudi vriniti v
srenjske službe. Dokler se ne bo Turčija resnobno odločila vpeljati prave
in resnične reforme v civilnih in vojaških krogih, dokler ne bo vzela spo-
sobnih in poštenih tujcev v službo, kateri bodo ljudsko omiko pospeševali,
toliko časa ne more in ne bo na lastnih nogah stala, toliko časa bodo imeli
ruski upljivi odprto in rodovitno polje za svoje delovanje.

Česki program.

Naznanili smo bili, da je začel v Pešti izhajati politični časopis „Ob-
rana.“ V tem časopisu je izišel program, o katerem se misli, da je program
mlado-česke demokratične stranke. Kakor bo moral v kratkem Dunaj Če-
hom marsikaj privoliti, tako bodo od tistega časa tudi česke stranke same
si prizadevale, da se kolikor mogoče njihovega program uvede v javno živ-
ljenje. Zatorej bomo tu priobčili omenjeni program, da se vidi, kaj želi
ena, ne majhna stranka na Českem, ktera dozdej samo zato ni krepkeje po-
stopala, da bi se bil izvršil njen program, ker so okoliščine tirjale največje
sloge in edinosti vseh narodnjakov, da bi se mogli braniti proti centrali-
stično-germanizujučim težnjam dunajskim. Program je tale:

- I. Postavodajni organi naj bodo:
  1. Deželni zbor Česke in Moravske s Šlezijo;
  2. Veliki zbor za vse zemlje česke krone;
  3. Državni zbor.
- II. Izvršujoči organi naj bodo:
  1. Odgovoren minister na cesarskem dvoru,
  2. Odgovorna deželna vlada,
  3. Deželni uradniki.

Deželni zbor Česke in Moravske s Šlezijo se sestavlja iz kmečkih in
mestnih poslancev, ki se volijo na podlagi števila prebivalcev in davka. Vo-

pisal Domentijan; nadalje „Nikoljsko Jevangjelje“ (1864) in konečno arhie-
piskopa Danila „Živote srpskih kraljeva i arhiepiskopa (1866). Kar posebno
vrednost daje Daničičevim delom te vrste, to je kritičnost, s katero je on iz-
delal ta izdajanja, kjer je prav za prav dal izgled za dela te vrste in držé se
stališča Šafarikovega in Mikložičevega izdajanji enakih spominov.

Razen člankov v „Glasniku“ in po družih časopisih je še mnogo Da-
ničičevih spisov. Najznamenitnejši so: „O srpskim akcentima“, „Razlike iz-
medju srpskog i hrvatskog jezika“, „Srpska deminucija i argmentacija“. Od kriti-
tik in referatov, katerih je „Vidov dan“ več prinesel, naj omenjamo „Recen-
sijo novega bukvara vladike Platona“ (1854); Vukov prijevod novega zavjeta
(1865), kateri trije so v knjigah izišli.

Ali razen učenih del, izdaval je tudi čisto književne, v katerih je denes
najpravilnejši in najčistejši jezik srbski, in ki so po izboru vredne družih
Daničičevih del. Sem spadajo razen „Pripovedaka iz novog zaveta“, katerih
smo zgorej spominjali, „A. N. Muravijeva Pisma o službi božjoj v pravo-
slavnoj crkvi“, prevod iz ruskega, (N. Sad 1858); A. Majkova „Istorija
srpskog naroda (1858) in konečno izvrstno delo, prevod „Svetoga pisma“,
na katerem vedno dela in od kterega je izišlo 1866 „Pet knjiga Mojsijevih.“

Ni dvombe, da je po smrti Vukovi Gjurjo Daničič kot prvi filolog
in lingvista med Srbi in Hrvat, zavzel njegovo mesto prvenstva v naši (srb.)
književnosti. Nadaljevaje, kakor smo že rekli Vukovo pot in načela v uče-
nem delovanju za razvoj našega književnega jezika, storil je mnogo, da je ta
stvar napredovala. A k temu ni pripomogel toliko Daničič sam, in tudi Vuk
ne, kolikor jedro in istinitost načela sama, kteremu sta onadva žrtvovala
svoj trud. Načelo pak je to; da se iz živnega srbskega govora na vseh
straneh naroda pobere in v književni jezik odbere vse ono, kar je po uče-
nem primerjanji s zgodovino našega jezika in s starim slovanskim jezikom naj-
bolje, najlepše in najpravilneje. —

lilni red naj se popravi v duhu liberalnosti in demokracije. Razredi po sta-
novih in interesih naj nehajo. Česki deželni zbor se zbira vsako leto v
Pragi, moravsko-šleski v Brnu.

Volilna doba traja 3 leta: prvi deželni zbor se voli po volilni po-
stavi leta 1848. Ta zbor ima izdelati novo volilno postavo, dogovarjati se
s krono o prihodnjih razmerah česke države do dinastije in do drugih dežel
v cesarstvu in sestaviti kronovanjsko diplomu.

Veliki zbor česke krone je najvišje postavodajno telo vseh dežel česke
krone. On je sestavljen iz deputacij českega in moravsko-šleskega deželnega
zboru. V velikem zboru se glasuje po številu nazočih. Veliki zbor se sestaja
mené ali v Pragi ali v katerem mestu moravsko-šleskem.

Državni zbor ali delegacija so skupno postavodajno telo vseh dežel
v monarhiji in se sestavlja iz deputacij posameznih kronovin in dežel. De-
žele ogerske krone volijo 60 delegatov, ravno toliko drugi del monarhije;
deputacija kraljevine česke izbira veliki zbor. Državni zbor se shaja mené
v Beči, Pešti ali Pragi. Ko bi se v prihodnje — ker ni poročstva, da bi
sedanje delegacije dalje trajale — dežele ogerske krone povrnile k perso-
nalni uniji, pripada velikemu zboru oni delokrog državnega zboru, kar se
ga tiče dežel česke krone.

Področje državnega zboru se razteguje:

1. na državne finance,
  2. na državni kredit, kovan in papirnat denar,
  3. na vojaške posle, kolikor se tičejo skupnih stroškov za armado in
marino in skupnega vrhovnega zapoveljništva vsega vojaštva v
cesarstvu,
  4. na zunajne zadeve,
  5. na spremembe državne ustave,
- Veliki zbor ima le-te pravice:
1. izbirati kralja, ko bi odmrila sedanja dinastija,
  2. sprejemati in formalno izvrševati kronovanjsko diplomu pri kro-
nanji kralja. Na dalje spada v njegovo poslovanje
  3. deželna bramba dežel česke krone,
  4. odločevati davke za skupne potrebe dežel česke krone;
  5. razdelevati doneske med posamezne v velikem zboru zastopane
dežele;
  6. dovoljevati novake za zemlje česke krone;
  7. postavljati splošna načela deželni postavodaji, ktera se tiče sod-
nij, više šolske uprave, cerkve, pošte, telegrafa in trgovine;
  8. izbirati deputacijo v državni zbor;
  9. izdelati vodila svoji državni deputaciji.

V delokrog obeh deželnih zborov spada vse, kar ni izrekoma izro-
čeno državnemu zboru ali pa velikemu zboru, torej

1. izdajati obširne naredbe v mejah splošnih zakonov, ktere sta iz-
dala državni in veliki zbor.
2. izdajati deželne postave o deželnih financah, deželnem davku, de-
želnem kreditu, proračunu, izdajati dovoljenje kreditnim zavodom,
bankam, hranilnicam in sklepiti o srednjih šolah in deželni av-
tonomiji.

Konečno spada v delokrog deželnih zborov sistemizovanje deželnih
uradnikov, sprememba deželne ustave, razglašanje postav, predlogi velicemu
zboru, volitev deputacije.

Kar se izvršilnih organov, razdeluje jih pričujoči program takole:

1. Z večine velicega zboru imenuje kralj ministra česke krone, ki
je njemu in zboru odgovoren. Ta ima biti posrednik med kraljestvom in
kraljem. Ta kancelar ali minister stalno prebiva na cesarskem dvoru, ima
glas v državnem ministerskem svetovalstvu, kteremu je tudi član. On pred-
laga kralju v potrjenje vse osnove postav, ktere je potrdil veliki zbor. Kan-
celar mora po rodu imeti državljansko pravo v katerikoli českih dežel, mora
znati oba deželna jezika in biti nazoč pri sejah velikega zboru.
2. Česka kakor tudi Moravska s Šlezijo dobotne svojo deželno vlado.

Vsaka teh vlad je neposredno izdržujoči organ za sklepe velikega zboru in
odgovorni administrator vsega deželnega uradništva. Deželna vlada je se-
stavljena iz potrebnega števila ministrov strokovnjakov, ktere deželni zbor
imenuje; njemu je ta vlada tudi odgovorna. Deželna vlada skrbi za deželno
blagostanje, upravlja vse deželne urade, zavode in zaklade, in izročá pótém
ministra česke krone predloge deželnega zboru kralju v potrjenje.

3. Deželne oblastnije, kakor vrhovna sodnija itd. naj bodo osnovane
na najslobodnejši podlagi in vsem naj bo glavna naloga, da se odpravi de-
našnja vladna birokracija, in da se stvari deželi odgovoren, svoboden in ne
drag organizem.

Dopisi.

Iz Ljubljane, 6. jan. — [Izv. dop.] Vidi se kakor da bi mi
Slovinci hoteli nemškutarjem terén brez boja prepustiti in skriti se. Med
tem ko v družih mestih majhna krdelca Slovencev nasproti fanatičnim na-
sprotnikom pogumno našo slovensko zastavo po konci držé, nobeni reči se
ostrušiti ne dadé, v glavnem mestu Slovenije, kjer bi lahko politično društvo
mnogo storilo, vlega se neka apatija, iz ktere ne vemo kako bomo ven pri-
šli. Nemškutarsko društvo bođe imelo 11. t. m. kakor iz gotovega vira iz-
vem, zbor, v katerem bo na dnevnem redu tudi pogovor: „Kaj je mestnemu
odboru naloženo od volilcev, kako imajo odborniki za mesto skrbeti in kateri
možje se imajo za mestni odbor voliti.“ Naše slov. društvo pa ne vem, ali
je prijelo že to vprašanje v roko ali ne. Jaz bi djal, da se tu ne da nič
„uzmati“, temuč v politiki in političnem delovanju velja tudi, da „pred melje,
kdor pred pride.“ Kolikor nas bodo naši nasprotniki prehiteli v tem ali
tem vprašanji, za toliko imajo — to se vé druge razmere ne računivši —
bolje stanje za se in toliko slabše je za našo stvar. Da bi se vendar v

tem vprašanji tudi „Slovenija“ genila. Bog daj, da bi bila v tej reči, kjer je agitacije treba več storila, kakor jaz vem da je.

Iz Hrvaškega. 5. jan. [Izv. dop.] Nekdo je enkrat djal: Kranjska je žganec, Ljubljana pa ocvirek na tem žganci! Kaj je žganec? Kaj je ocvirek? Nič! Žganec in ocvirkov se povsod dobi. Kranjska in Ljubljana bo še-le tačas nekaj, in sicer nekaj veljavnega, kedar bo Kranjska del Slovenije, Ljubljana pa ne ocvirek, ampak krona na glavi Slovenije. Ravno tako je pri nas na Hrvaškem. Kaj je Hrvaška, kaj je Zagreb brez troedino kraljevine? Nič! Hrvaška in Zagreb bo še-le tačas nekaj, kedar bo troedina kraljevina v istini, kar je zdaj v teoriji; kedar bo z eno roko se Adrije, z drugo pa do Donave držala; z obema pa posestrimi Hercegovino in Bosno objemala. K temu nam je pa še treba Dalmacije in vojniške krajine. Kakor vi na to težite, in pritiskujete, da se vsi Slovenci v eno kronovino zedinejo, ravno tako mi težimo za integriteto troedine kraljevine. Bog daj vašim in našim težnjam dober vseh! Vaša vlada na vaše težnje do zdaj še ni odgovorila z odločnim: nak, nikdar nikoli ne bodem in ne morem privoliti v zedinjenje vseh Slovencev v eno politično telo. Le vlecite čvrsto na svojih težnjah, in sicer tako dolgo vlecite, da bodete nazadnje še vlado za seboj potegnili. Politične konstelacije so za vaše težnje bolj ugodne nego neugodne. Če vi niste slepi, ter vidite, da bi zedinjena Slovenija bila čvrsta trdnjava tudi proti italijanizmu kakor tudi proti Bismarkizmu, bogme vlada je še manj slepa. Naj vlada ne bi nikdar pozabila, da, če ona ima v rokah veslo, ima narod v rokah teslo, kakor naš pregovor pravi. Naša vlada pa je, kar se zedinjenja vojniške krajine in Dalmacije tiče, že bolj odločno barvo pokazala, pa je to tudi laglje učiniti mogla, ker se je še vsak naš sabor krepko za to potegnil, ne glede na to, kaj utegne morebiti dalmatinski deželni zbor ali pa vojniško ministerstvo k temu poreči. Vaš Kranjski deželni zbor se je pa bal s tirjanjem zedinjenja vseh Slovencev žaliti druge deželne zbornice, in tako vaša vlada ni imela podloge, na kateri stoječa bi bila mogla se za zedinjenje povoljno izjaviti. Bodimo ali krop ali voda, ne pa mlaka. Pa naj bo, kakor je samo rado, pravi deželni zbor kranjski, če mu tudi slovenski narod odkimava.

Iz dunajskih časopisov smo zvedeli, da pride Njegovo veličanstvo naš kralj še ta mesec v Zagreb, in sicer k banovi instalaciji. Jaz rečem, da smo to iz dunajskih časopisov zvedeli, zakaj tukaj se o tem poprej ni nič vedelo, razen morebiti v prezidialni banovi kancelariji. Govori se, da bo vlada in vladna stranka vse svoje žile napela, da bo kraljev sprejem čem sijajni, čem slovesni. Gotovo bomo zopet imeli razsvitljenje in baklade, iz katerih že ne moremo več.

V Zagrebu je izišel II. zvezek dr. Matokovega „Hrvata.“ Jaz mislim, da je že prvega zvezka odveč bilo. Duh, v katerem je pisan — če se more o kakem duhu govoriti — je skoz in skoz Starčević-Kvaternikov. Jaz svarim vse vaše čitalnice, naj si ga ne naročite, kajti še papir je slab. Silil sem se, da ga bi bil prebral. Kaj mislite, da mi je mogoče bilo?! Nikakor ne. Raje bi vsak dan jedel neslan juho, nego dr. Matokovega „Hrvata“ samo en list prebral. Ko sem liste sem ter tje prelistaval, mi slučajno oko naleti na ime: Slovenci. Začnem brati. Kaj menite, kaj o nami čenčari? On pravi, da mi nismo Slovenci, ampak da smo Hrvatje, ter nas obžaluje in pod enim graja, ka gojimo ruske simpatije. Da bi te plent! bi narod na tako kvasanje rekel.

Naši politični stranki, magjaroni in narodnjaki, si še zmerom druga proti drugi stojite, kakor v Rimu ob času Sulle in Marija. Druga bi drugo čez tarpejsko skalo strmoglavlila, samo če bi mogla. Kar je „Zukunft“ v enem dopisu iz Zagreba naciknila, da so se uamne narodnjaki začeli vladi bližati, to ni res, to je bila zgolj le dopisnikova konjektura. Do zdaj se ne da ni najmanjša prikazen konstatirati, ki bi to vtrjevala.

Na novega leta dan je v Zagrebu nagle smrti umrl kanonik in posvečeni vladika dr. Luka Petrovič. Vladna stranka je v njem izgubila velikega privrženika. Političen značaj on sicer ni bil, ker je vsaki vladi brezobzirno slušil. Da samo eno omenim: pod Schmerlingom je on edini za to glasoval, da naj Hrvatje alegate v rajhsrat pošljejo. Sploh se mora reči, da je v tečajih proteklega leta smrt hudo kosila v redovih vladne stranke, posebno v Zagrebu.

Kot veselo novico vam še to javim, da naše društvo sv. Jeronima, ki ima isti cilj kakor vaše sv. Mohora, lepo napreduje. Posebno nam prihajajo iz vojniške krajine veseli glasovi, da se tam udje gromadoma vanj vpisujejo. Mi samo to žalimo, da že preje nismo začeli na tej poti delati, in narod iz njegove letargije buditi.

V Pragi 4. januarja 1869. [Izv. dop.] Tudi novo leto je prešlo in Praga še zmerom zdihuje pod izjemnim stanom. Upali smo, da se bode vendar zdaj zrušil, ko naj lepši mir vlada, in ko so volitve tudi že dovršene, ali to upanje je ostalo le upanje in Giskrov „bald“ je zadobil drugačen pomen kakor se navadno rabi v nemščini.

Ni čuda torej, kako se čuje sem ter tje želja, da bi se v letošnjem predpustu, ker v žalostnem času, ne napravljale nikakoršne veselice v narodnem taboru, kar pa našem oficijoznim prijateljem noče iti v glavo, ker mislijo da „Tschechi“ niso v stanu odreči se vsem veselicam. Bog jim daj srečo, kedar so veseli mi jih gotovo ne zavidamo.

Novo leto je kakor skoraj povsod tako tudi pri nas spravilo med časnikarstvom mnogo novega na dan. Česki in nemški novi listi vse baže so jeli izhajati; eni so se spremenili n. pr. „Pražski dennky“, „a la Laib, Tagblatt“ samo, da se poslužuje našega jezika, ta je postal oficiozen, in da tudi naša „Bohemija“ popolnoma a la „Laib. Ztg.“, samo da nima cesarskega orla, ne zaostane, je vsaj svoje ime jela tiskati z večimi črkami.

Med novimi časopisi je „die Welt“ nekaj naj bolj nesrečen. Tendencija je tista ko v novem „Käntnerblattu“. Na svitlo spravil ga je prof. Höfler, s katerim smo se posebno lani seznanili, ko je polemiziral z slavnim našim zgodovinarjem Palackijem zaradi njegovega spisa, o husitskih časih in se neizrečeno blamiral. Ta gospod se je zanašal na trdno podporo vsega

duhovstva, ali zmotil se je, ker le majhna peščica nemških duhovnov ga podpira, narodni pa ga pustijo pri miru. — Ker sem že začel od časnikarstva govoriti naj vam še eno povem. Praški kupci so prosili pri deželnem namestništvu, naj bi se registrature firm razglašale ne le v „Prager Ztg.“ in „Wiener Ztg.“, ktere se med kupci malo ali nič bero, ampak tudi v enem českih listov n. pr. v „Naših Listih“. Pretekli teden so dobili prošnjo nazaj z odlokom, da se bodo za naprej razglašale ne le v 2 gori omenjenih nemških listih ampak tudi v českem listu: „Pražskem dennky“.

Velik dobiček!!

Politični razgled.

„Wien. Ztg.“ je te dni razglasila dve novi postavi, namreč o poskušnjah spraviti zakonska pred sodnijsko ločitvo in pa o zakonih med raznoverniki. „Wien. Ztg.“, ki je sicer tako zgovorna, kedar pripoveduje o ogromnem delovanju sedanje vlade, pozabila nam je povedati, kedar bo začelo tako imenovano ustavno ministerstvo le misliti na izvršilno postavu k znanemu §. 19. drž. osn. postav, glede kterega se viši in niži uradi še vedejo, ne kakor da bi ne bila živa duša pod milim nebom nanj prisegla, ampak kakor da bi ga ne bilo ne le v avstrijski ustavi, ampak sploh v nobenem zakoniku vsega omlkanega sveta. Skoraj vsak list ne le našega lista, pa tudi drugih slovenskih časnikov priča dovolj, kaka je z ravnopravnostjo. Ministerstvo pa še le povprašuje, ali je mogoče to izpolniti, kar je kot navelo že postavno izrečeno in zapriseženo, da se mora zgoditi. Res v verskih zadevah ministerstvo ustavo izvršuje, kakor da bi na vsakem zakonu, ki se ima skleniti ali pa ločiti, stala sreča in nesreča vse razpolovičene države, v zadevah ravnopravnosti pa, po kateri ječé celi narodi, se od 27. dec. 1867 še ni storilo, kar bi se narodnjakom moglo le v oči vreči. V malem je naše ministerstvo res veliko, kakošno je velikem, to bo smela izrekatí še le zgodovina, kteri ne bo stal državni pravdnik za zatilnikom.

Avstrijska eskadra pod zapoveljništvom kontre-admirala Poecka je zdaj dovršila svoje potrebne popravke v Pulji ter se popolnoma preskrbela s strelivom in živežem. V kratkem odrine na morje. Pred turško-grškim razdvojem je imela eskadra povelje odpluti v Levanto, kar se tačas, pa tudi drugi slovenski časnikovi priča dovolj, kaka je z ravnopravnostjo. V sled novjših političnih dogodkov — namreč upanja do konferencije — pa se je to povelje preklicalo in ostane eskadra v adrijskem morji in sicer toliko časa, dokler jo turško-grški razdvoj krene na določivno pot. Najprvo jo odrine brodogve v Castelnovo.

Dr. Giskra hoče v ministerstvu notrajnih zadev napraviti nekakošno šolo za politično uradovanje in odstraniti sedanje navado, po kateri se je prav po birokratiško prestopalo v više službe. Odsihmal ne bo v ministerstvu notrajnih zadev nobenega ministerjalnega koncipista več; ampak vsako leto se bo poklicalo 12 namestnijskih koncipistov ali okrajnih komisarjev na Dunaj, kjer bodo dobivali 300 gl. podpore in službovali v notrajnem ministerstvu. Tako pozvani ostanejo 2 leti na Dunaji, potem se vrnejo, od koder so prišli in drugi se pokličejo na njih mesto. Tako misli dr. Giska po provincijah razširiti mišljenje, ktero vlada v ministerstvu. To mu tudi lahko obvelja; ali bo pa izginil tudi birokratizem, to je drugo vprašanje.

Kakor se piše „A. A. Ztg.“ iz Dunaja, se bo severno vzhodna stran naše državne dobro vojaško vtrčila in se ima posebno Eperies na gornjem Ogerskem spremeniti v trdnjavo prve vrste. Viši ženijski častniki že kraj premerjajo in ogledavajo, tako da se bo lahko vsak trenotek z delom počelo. — Eperies ima sploh že svojo zgodovino. Že leta 1825 so hoteli tam obkoptano taborišče napraviti. 1836 in potem okolo leta 1840 so se zopet s tem vprašanjem pečali, kasneje so trdnjave v gorjni Italiji preogromno denarja zahtevale, da bi se bilo moglo v Eperiesu kaj storiti. Eperies je kraj, kjer se strinjajo vsa pota iz zapadne Galicije v Ogersko. Leta 1849 so vsi oddelki ruske vojske prihajali v Eperies in so od tod postopali proti Ogerski.

Ofic. „Temesv. Ztg.“ pripoveduje, da po večih mestih ogerskih pohajkujejo pruski agitatorji, ki imajo nalogo med najhujše mestne kričarje razdeliti pruskega denarja, da bi ti potem govorili in rogovlili pri volitvah za privrženice ogerske levice. Če pomislimo na sovražno karsanje med pruskimi in avstrijskimi uradnimi listi, ne more se nam ta novica nič neverjetna zdeti.

V „Corr.“ se piše iz Krakova: Žalostna je istina, da so povsodi, kjerkoli se bojuje proti Slovanom, Poljaki večidel zavezniki slovanskih nasprotnikov. Tudi v prihodnjem boji med Turčijo in Grčijo, kterega se bodo Slovani v turških provincijah živeči bode udeležili, da se konečno enkrat oprosté turškega jarma, tudi v tem se bodo Poljaki bojevali v osmanski armadi. Že je Turčiji služeci general Langievic poslal nabirače v Pariz, Galicijo in Poznanjsko, kteri imajo svoje deželane pod najlepšimi obljubami nabirati za sultanovo službo. Glede na namere avstrijske vlade se ni bati, da bi se tem nabiračem kaj prida over delalo. Tudi lansko pomlad, ko je Langievic v Galiciji posebno pa v glavnih mestih Lvovu in Krakovu nabiral in tudi našel vojakov za svojega vojnega gospodarja, ni se od vladne strani prav nič ugovarjalo.

Kakor je videti, zna srbski minister notrajnih zadev lepše govoriti o vzhodnem vprašanji, kakor pa delati, kakor bi tirjala solidarnost krščanskih in slovanskih narodov na vzhodu sploh in pa korist srbskega naroda posebno. V ustavnem odboru je med drugim takole besedoval: „Vzhodno vprašanje je stareje kakor naša knježevina; ono je prikazen, ki se zdaj kaže kot notranja rana, zdaj pa pot zunajna nevarnost; denes je viditi, kakor da bi bilo že zrelo, da se reši, jutri pa se mora zopet poriniti na dolgo klop čakanja. Vzhodno vprašanje je zagonetka, ktero lahko vsakdo stavi, ktero bi pa le težko kdo vganil. Razlogi tiče v tem, da si je v tem vprašanji 100 in 100 različnih koristi navskriž in v dotiki. — Zakaj ni g. minister tudi

preiskal, ali je tudi Srbiji koristno, da on o tem važnem vprašanji svojim ubogljivim odbornikom samo prazne marne uganja.

Srbska vlada se je zaradi grško-turškega razdvoja oglašila, a malo v smislu jugoslovanske politike. Vlada se bo kolikor mogoče ogibala turško-grških homatij in si na nobeno stran ne rok vezala, konečno pa bo skrbela le za srbske koristi. Naj pa se zgodi, kar hoče, srbska vlada ne bo nikdar nepripravljena. — To je navadna govornica diplomatska iznajdena, da se z njo skrivajo misli ali pa pomanjkanje misli.

Bosnanski general-governar je, kakor se piše „A. A. Ztg.“ pred nekaterimi dnevi odprl deželni zbor s prestolnim nagovorom, ki nima v obliki po vsem svetu svojega para. General je začel svoj govor takole: Bog, gospod sveta, naj vekomaj ohrani oživljajočo senco Njegov. veličastva sultana nad njegovimi ljudstvi. Amen! Zbor, v katerem je bilo 14 Turkov in 9 Krščanov, je na migljeje uradnika trikrat klical „Amen“, potem pa je zopet obmolnil. Na to je slavni paša zopet začel: „Ako delamo po volji sultanovi, odpuščeni nam bodo vsi naši grehi na tem in na onem svetu. Amen.“ Zbor zopet navdušeno kliče „Amen!“ Po tem sultanskem uvodu je paša ob kratkem razlagal, da je ceste zidal, šole napravil in kasarne postavil. Zbor je to veselo poslušal in molčal. Zaukazovaje, naj vedno tako delajo in mislijo, kakor sultan hoče, razpustil je Osman Paša zbor, ki ni prišel do nobenega posvetovanja. Čemu bi se tudi posvetovali. „Governar to itak bolje vé kakor mi“, si mislijo Turki, ki so v večini.

Iz Bolgarije si puščajo ogerski listi kar je najbolj mogoče črne stvari poročati. Da-siravno so vsa ta poročila prav malo verjetna, vendar jih ne sme prezreti dnevi kronist. Tako se pripoveduje, da ima sedanja romanska vlada le nalogo Avstriji in Turčiji prah v oči metali, dokler se ne prične gotovo pričakovana vojska na vzhodu. Po vsej deželi se nepričerno oborožuje in pobira denar za orožje. Bratiano je organizoval celo trumo agentov, ki imajo deželo raznetiti in jo prepričati, da si hoče Avstrija Romanijo osvojiti. Pod Bratianovim predsedništvom se določujejo vse, kar ima Romanija storiti v Erdeliji, Romanija ima izvrstno orožje in strelivo, katero je dobilo iz Prusije in Rusije. Pod Bratianom je prišlo 90.000 pušk, 124 kanonov v deželo — vse brez denarja. Tudi na Bolgarskem rogovili Romanija ali zaprav Rusija. Te dni je bil izvenreden zbor pri Bratianu, kterege so se vdeležili samo Bolgari, sklepalo se je o novem uporu na Bolgarskem in se nasvetovala sredstva, s katerimi bi se upor lahko že ta mesec pričel. Konečno se je sklenilo poslati poslanca v Atene, ki bi se imeli dogovoriti o skupnem postopanju proti Turčiji.

Konferencija zaradi turško-grškega razdvoja je zdaj stopila v dobo ugibanja, domišljij in — laži. Ktere vlade so edine, ktere bodo hodile posebno pot, kaj je rekla Turčija, na katero stran se obrne Italija itd., vse to se pretresuje v dolgih člankih s temeljitostjo, ki bi bila boljše stvari vredna. V vse to se nam ni treba spuščati, saj trdimo, da bo konferencija že 18. t. m. končana, potem bomo že izvedeli kaj in kako. — Če je resnično, je med vsemi temi govoricami le dvoje zanimljivo: 1. Po sporočilih francoskega lista „Liberté“ iz Carigrada je Turčija le zato v konferencijo privolila, ker se je jela bati, da bi jej pri obotavljanju utegnili spodleteti posojilo 125 milijonov, katero misli v Parizu dobiti. Kedar bo v žepu posojilo, zaradi kterege je kupčijski minister Fuad Paša v Pariz potoval, potem, pravi „Lib.“, se bo vsem sklepom konferencije vkljub že dalo dobiti novih povodov, da se Turčija zopet zakadi Grčiji v lase. 2. „Italie“ pripoveduje, da ima italijanski pooblaščenec Nigra nalogo v konferenciji zagovarjati Grčijo in da je v tej zadevi popolnoma v sporazumljenji s Francijo. Ravno v tem smislu trdi „Mosk. Ztg.“ da bodo na eni strani stale Rusija, Francija, Prusija in Italija, na drugi pa Anglija, Avstrija in Turčija in „Journ. d. St. Peterbourg“ nanašanja, da se je Francija popolnoma spreobrnila k vzhodni politiki ruski. Ljubo to sicer Beustu ne bo, pa bo že preživel, kakor je že kaj hujšega mirnodušno preživel!

Da bo severna Amerika stala na grški strani, iz nova se potrjuje. Iz Carigrada se namreč poroča, da bo severna Amerika Grkom posodila 4 milijone dolarjev, za ktere se bo orožje nakupilo in v Atene poslalo. Dozdaj je prišlo iz Turčije blizu 2000 prostovoljcev, ki se hočejo proti Turčiji bojevati.

Iz Petrograda se poroča, da se Rusija prav pridno oborožuje, in da je v vojnem okraju Moskovskem, Odeskem, Kiševskem in Bengerskem sklicala vse vojake pod orožje, in da si je tudi preskrbela potrebno število konj.

Malenski davek v Italiji veliko nemira dela: V provincijah Verona, Puno, Modena, Piacenza, Arezzo, Bologna, Cremona in Pavia so ljudski zbori ostro proti davku demonstrirali. Ljudstvo so razgnali in tako napravili mir. Mesto Parma je mirno, v okolici pa je velik nemir, po nekaterih provincijah je moralo vojaštvo z orožjem posredovati, tako da so sem ter tje kterege vstrelili, ranili, mnogo pa jih zaprli. V provinciji Veroni so klicali: Živjo papež, živila Avstrija! Po najnovejših poročilih je dobil general Cadorna s kraljevim dekretom pooblastilo nemir in nered v nekaterih provincijah zopet poravnati.

„Zgrabimo za orožje!“ s tem bojnim krikom se je končal republikanski ljudski zbor v Madridu. Ta klic najbolj razlaga sedanje mišljenje in nezadovoljnost na Španjskem, ktera postaja od dne do dne večja in se je morala v nekaterih krajih že z orožjem krotiti, tako da je že tekla kri. Sicer sme sedanja monarhična vlada popolnoma računati na vojaštvo, a ljudstvo se jej zgublja. Žalostno je le, da vlada ni iz lastnega prepričanja tudi zato ne monarhična, ker bi tako tirjala deželna korist, ampak samo zato, da bi si ohranili sedanji mogočezi tudi v prihodnje te ali pa druge enako mastne službe. —

Unionistična banalska konferencija je izdelala zakonsko osnovo o deželni organizaciji in nasvetuje, naj bi se imenovali trije državni tajniki

kot predstojniki posameznih vladnih oddelkov. Ti trije tajniki naj bi bili kakor tudi ban odgovorni deželnemu zboru. Osnova nadalje nasvetuje, naj se loči uprava od pravosodja in naj se reorganizujejo municipiji.

Razne stvari.

* (Besednik). V družbinem „Koledarčku“ oglašeni kratkočasni in poučni list za slovensko ljudstvo „Besednik“ prične z mesecem februarjem (prej ni bilo mogoče) na svitlo izhajati. Celoletna cena bude listu 2 gld. 50 kr., polletna 1 gold. 30 kr. (izbrala se mu je nekaj večja oblika, kako se je izprva mislilo, toraj tudi večja tiskarina); dijaki pa ga morejo, ako s njih vsaj kakih deset naročnikov vkup oglaš, za pol leta po 1 gold. dobivati ako z naročilom tudi naročnino pošljejo. Prvi pomočnik pri vredovanju bodi tajniku gosp. Ant. Umek, zač. gimn. profesor v Celovcu.

* (Nova tiskarnica.) Te dni se nam je pripovedovalo, da hočejo neki neznani početniki napraviti novo tiskarnico in pa izdajati nov nemški časnik v Mariboru. Kako bo s tiskarnico, ne vemo; če pa si početniki domišljajo, da so v Mariboru za časopisje zlata tla, iztrezovala jih bo že prvčetrtletje vsakdanja skušnja. Sicer pa: Tentare licet.

* („Štajarski gospodar“) se bo imenovala slovenska prestava nemškega: Steirischer Landbote. Izhajal bo list v Gradcu, ker mariborski rodoljubi niso hoteli prevzeti prestave. Ker nemški list donša tudi politične novice, ki bi v barvah nemške politike znale slovensko prestavljene našemu kmečkemu ljudstvu zelo škodljive biti, ker so mu listovi patroni že s početkom dali s tem nemškovalen, in počasno germanizatoričen namen, da se bo pomenljivejših besedah stavila nemška izvirnica v oklepe, mislili smo, da s bodo graški Slovenci stvar dvakrat premislili, predno se bodo dali kupiti za tako očitne namene. Motili smo se. Prestavljajca so našli in pravilo se nam je znano slovensko ime, vendar zdaj še ne verujemo temu pripovedovanju in toliko časa ne bomo verovali, dokler list sam črno na belem ne naznani svojega očuha.

* (Mnogozaslужni rodoljub g. Cegnar) bo kakor slišimo popolnoma odstopil od „Primorca“ in mu odtegnil vso svojo dozdaj toliko izdatno pomoč. Znaprej bo Piano celo sam vredoval primorski list.

* (Hrvaški uradni jezik.) S tem letom se vpelje tudi v finančne hrvaške uradnje hrvaški jezik. Vloge se imajo delati tako, da bo na desni strani v hrvaškem, na levi pa v magjarskem pisano. Vprašanje bo, katero bude original, ono na levi, ali to na desni strani?

* (Pasji davek.) Postava deželnega zbora za pasji davek na Kranjskem je potrjena. Po tej postavi ima vsaka občina (srenja) v mestih trgih ali na kmetih pravico, da — če hoče — vpelje pasji davek in sicer od 1 do 3 gold. na leto, v Ljubljani sme biti do 4 gld. Kjer se vpelje pasji davek, so tega davka prosti le taki psi, ki so za varstvo samotnih posestev neobhodno potrebni. Kar se tega davka nabere, se steka v občinsko blagajnico (kaso). Vsaka občina, ki pasji davek vpelje, mora to naznani deželnemu odboru v Ljubljano.

* (Volitve.) Ker se bližajo nove volitve za mestni odbor ljubljanski, torej od 24. grudnia skoz 4 tedne v mestni hiši (v ekspeditu) leži zapisnik volilcev v pregled, da se vsak za voljenje opravičen lahko prepriča, ali ni izpuščen. Do 7. dne t. m. veljajo oglaš za popravo. Po novi postavi, da vsak ima pravico voliti, kdor primeren davek plačuje, če tudi nima domovinske pravice v Ljubljani, se je število volilcev pomnožilo v 1. razredu za 28, v 2. za 115, in v 3. za 114.

* (Gosp. dr. Costa) odpre po novi postavi advokacijo v Ljubljani še ta mesec. Da za to opravilstvo predpisano prisego stori pri c. k. deželni nadsodnjici, se je včeraj podal v Gradec.

* (Srbski minister Matić) je razposlal ravnokar dolgo okrožnico na učitelje in učiteljice ljudskih šol, v kateri jim dokazuje važen njihov stan in zagotavlja svoje pomoči. Šole so zares silo važna stvar, vendar v tem hipu bi imeli srbski ministri in vladarji za zdaj važnejše okrožnice pisati.

* (Nemško pravopisje.) Na Dunaji bo 27. t. m. zborovala komisija, ki ima nekoliko reda spraviti v zanemarjeno nemško pravopisje z ozirom na cisalajtske niže in srednje šole. Bog blagoslovi delo! Ravno Nemci imajo še dovolj pred svojim pragom pometati in še mnogo boljega posla, kakor v vinjenih komersih blamirati svojo kulturo in očitati nam našo primitivnost.

Chiffri „S. P.“ pri „Volksblattu.“

Morebiti bi bili sploh bolje storili, ko bi bili že spočetka svoj čas kam drugam obračali, kakor da ste vlačili slovenske zadeve po nemških časniških predelih. Ker je pa vredništvo „Volksblatta“ vabilo, naj bi se pretresovali v njegovih listih tiskani članki o Slovencih, storili smo mu to prijaznost; za Vašo osebo se nismo brigali, ker menda „Volksbl.“ vredništvo svoje skrivnosti toliko varovati zna, da niste za nas družega, nego Chiffre S. P. — Vaša oseba nam je kakor tudi Vaša „častljiva“ družba neznan, torej je od naše strani jej skazana čast le Vaša privatna domišljija, za katero ste le Vi odgovorni. Ali je vredništvo „Volksblatovo“, ki je samo prvo vabilo na razgovore, večo breztaktnost storilo, ko je tiskalo Vaš prvi članek, ali pa, ko Vam je odreklo prostor za odgovor in dovolilo le nekoliko vrstic za Vaš „servus“, na to naj si odgovarja slavno vredništvo samo.

Vredn. „Slov. Naroda.“

Dunajska borza od 8. januarja.

5% metalike 61 fl. 40 kr.	Kreditne akcije 255 fl. 80 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov. 61 fl. 40	London 119 fl. 75 kr.
5% narod. posojilo 65 fl. 90 kr.	Srebro 117 fl. 65 kr.
1860 drž. posojilo 98 fl. 60 kr.	Cekini 5 fl. 68 1/4 kr.
Akcie narod. banke 684 fl. — kr.	